

International

Journal of Human Sciences

ISSN:2458-9489

Volume 14 Issue 3 Year: 2017

The culture of popular sports and religion

Popüler spor kültürü ve din¹

Mehmet Haşim Akgül²
Turgut Kaplan³

Abstract

Sport and religion had different definitions throughout the history. Roots of sport and religion phenomenon are as old as history of humanity, when common ground is searched. Sport has a changing relationship with religion along the history and according to data of sport history, sport has an aspect comes from religion. Relation between sport and religion has continued in different periods, while in modern times this relation has become a contradiction. This study, which has themed Popular Sport Culture and Religion, investigates effects of popular culture, religion and sport on doing exercises. Relationship between "exercise for healthy life" phenomenon and tendency of being religious phenomenon which are ever-mounting in community has presented as descriptive in this applied research study. Universe of study is composed of people who are making sport/exercise for healthy life in Konya and 197 male, 112 female attendants are reached. Research findings has interpreted as statistically. Positive relationships and significant discrepancies has found between popular sport/exercise culture and piety, according to gained data.

Keywords: Popular culture; sport/exercising; religion.

Özet

Tarih boyunca spor ve din çeşitli tanımlamalara konu olmuştur. Bu tanımlamaların ortak noktasına bakıldığında; spor ve din olgularının kökleri insanlık tarihi kadar eskidir. Spor tarihinin verilerine göre kökeninde dinsel bir yan bulunduğu sporun, tarih boyunca din ile değişen bir ilişkisi olmuştur. Çeşitli dönemlerde din ve spor ilişkisi birlikteliğini devam ettirirken, modern zamanlarda arasındaki ilişki neredeyse bir karşıtlık ilişkisi şeklinde düşünüle gelmiştir. Popüler Spor Kültürü ve Din konulu bu çalışma, günümüzde popüler kültürün, din ve spor/egzersiz yapmaya etkilerini araştırmaktadır. Uygulamalı bir araştırma olan çalışmada, toplumda gittikçe yaygınlaşan 'sağlıklı yaşam için egzersiz' yapma ile gittikçe artan dindarlaşma eğilimi arasındaki ilişki betimsel olarak ortaya konulmuştur. Bu araştırmanın evrenini, Konya'da sağlıklı yaşam için spor/egzersiz yapan insanlar oluşturmuş ve 197 erkek, 112 kadın katılımcıya ulaşılmıştır. Elde edilen araştırma bulguları istatistiksel olarak yorumlanmıştır. Elde edilen bulgulardan hareketle, popüler spor/egzersiz kültürü ile dindarlık göstergeleri arasında olumlu ilişkiler ve anlamlı farklılıklar bulgulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Popüler kültür; Spor/egzersiz; din.

[\(Extended English abstract is at the end of this document\)](#)

¹ Bu çalışma yüksek lisans tezinden türetilmiştir.

² Arş. Gör., Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, mhkgul@mehmetakif.edu.tr

³ Prof. Dr., Selçuk Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, tkaplan@selcuk.edu.tr

1. Giriş

Modern tüketim toplumunun, geleneksel toplum ve kültür anlayışının aksine, insan hayatı üzerindeki en önemli etkisi somut görünen dünyayı öne çıkarmasıdır. Doğal olarak görünen dünya içinde de başat unsur, doğal toplumsal ilgi odağı insanın maddi varlığı, yani bedenidir. Modern dünyada insanın metafizik ilgileri, değer yargıları, uzun süredir beden dolayımın da yani biyolojik organizmanın fonksiyonu olarak tanımlana gelmiştir (Comte, 2001). Halbuki insan evren üzerindeki en merkezi varlık olduğu için, son yüzyıla kadar, tarihin her devrinde insan varlığı ile alakalı değerlendirmeler ruh-beden bütünlüğü içinde yapıla gelmiştir. Tarih içinde egemen dünya görüşüne göre, bazen ruhi, metafizik yönü, bazen bedeni yönü öne çıkmıştır. İnsan tanımının ana çerçevesi, genel olarak ‘insan akıl, ruh ve bedenden oluşan bir varlıktır’ şeklinde çizilmiştir (Platon,1998). İnsan hakkındaki çözümlenmeler tarihi olarak akıl, ruh ve bedenin dengelendiği bu eksen üzerinde ele alınmıştır. Ancak tarihsel olarak, akıl her dönemde başat unsur olmakla birlikte, insanın bazen ruhi, bazen de bedeni nitelikleri öne çıkarılmıştır.

Böylelikle geçen zaman içinde insanlığın varlık anlayışındaki değişime göre ruh ve beden algısı sürekli değişmektedir. Düşünce dünyasında öne çıkan felsefi, dini, tıbbi ve bilimsel bakış açıları tarih ve toplum nezdinde değişen insan algısının kurumsallaşmasına ön ayak olmuştur. Bu durum çağımızda da farklı değildir (Akay, 2009).

Modern dünyada insan bedeninin ruha oranla daha baskın bir konu olduğunu söyleyebiliriz. Sekülerleşme ile birlikte, beden kutsal güçlerin söz sahibi olduğu alandan diyet, kozmetik, beden eğitimi, koruyucu hekimlik gibi gerçekliklerin dünyevi alanına taşınmıştır. Başka bir ifadeyle bu durum bedenin dünyevileşmesidir (Okumuş, 2011). Bu yüzden yaşadığımız dönem içinde, pek çok toplumsal, iktisadi, kültürel ve ideolojik kurumsal bakış açısı yanında, bilimsel disiplinlerce insan bedenine duyulan ilgi oldukça yüksek düzeydedir. Bu yüksek ilginin nedenleri ise çeşitlidir. Bilimsel olarak özgün bir organizmaya sahip olması, özgür ve akıllı bir varlık olması, üretici ve tüketici olması, doğayı ve toplumu değiştirip dönüştürmesi, evrende en iyi ve en yararlı olanı araması gibi özellikler insan ve bedenini ilgi odağı haline getirmektedir (Demez, 2009).

Her şeyden önce, çalışma konumuz açısından insan bedenine gösterilen ilginin sebebi, insanın içinde yaşadığı fizik dünya ve kendisinin oluşturduğu sosyo-kültürel dünya içinde sağlık ve mutluluğun egemen olduğu iyi bir hayat tarzı kurabilme arayışındır. Bu bağlamda beden ve spor (egzersiz) ilişkisine bakıldığında, iyi ve sağlıklı, aynı zamanda erdemli (arete) bir hayat sürme, tarihsel olarak spor felsefesinin odağında yer almıştır. Ayrıca sosyal bilimlerin uzun süre ihmal etmiş olduğu beden, 1980 yılından sonra önemli bir sosyolojik tartışma konusu olmuştur. Sosyolojinin yaklaşımı, tıp bilimlerinden farklı olarak sadece anatomiye ve fizyolojiye değil, bedenin aynı zamandan sosyal eylemleri icra etme ve anlamlandırma kapasitesine odaklanmaktadır (Kara,2011). Bununla birlikte, her dönemde insan için iyi ve erdemli bir hayat tarzı öngören dünya görüşleri, iyilik, mutluluk ve sağlık anlayışları sürekli değişmektedir.

Araştırmamız insan eylemleri ve etkinlik dünyası içinde yeniden harmanlanan spor ve din ilişkisine odaklı bir çalışmadır. Araştırmanın problem cümlesi de, popüler spor kültürü ve dindarlık bağlamında ‘yaşam boyu spor’ etkinliklerine katılan insanların dindarlık düzeyi ve bu iki değişkenin birbiriyle ilişkisinin boyutlarıdır. Bir başka ifade ile, sportif etkinliklere katılanların dindarlık düzeyindeki artış ile dindar insanların sportif etkinliklere katılımının artışı arasındaki ilişkinin betimlenmesine yöneliktir. Dolayısıyla bu araştırmanın amacı, sağlıklı yaşam için spor/egzersiz yapan insanlarda dini hayat profilinin betimlenmesi ve spor / egzersiz yapmayla ilişkisinin belirlenmesidir.

Din

Din kelimesine bir tanım getirecek olursak; Din bir inanç ve akideyi kabul etmek ve ona inanmaktır (Bayraktar,2016). Dünya’da gelmiş geçmiş bütün toplumalarda ve halen yaşamakta olan bütün toplumalarda din olgusuna rastlanmaktadır. Sosyal hayatı düzenlemesi ve kişilerin davranışlarını etkilemesi bakımından toplumların hayatında önemli bir yere sahip olan temel sosyal kurumlardan biri de insanlıkla yaşıt olan ‘Din’ dir. Araştırmalar dinin toplum üyelerinin bir arada

yaşamına katkıda bulunan en önemli faktörlerin başında geldiğini göstermektedir (Han 1989, Nebi 1991).

Din, bir insan ve toplum gerçeğidir. İnsanın olduğu her yerde din de vardır. Din sosyolojisini gerçek anlamda çerçevesi belirlenmiş bir disiplin olarak ilk defa uygulayan isim olan E. Durkheim, zaman ve mekan itibarıyla dinsiz toplum olmadığını ifade etmekte ve dini toplumsal bütünlüğün sağlanmasında ve sürdürülmesinde en güçlü yapıstırıcı olarak görüyordu. H. Bergson da, geçmişte olduğu gibi bugünde ilimsiz, sanatsız ve felsefesiz toplum olabileceğini, fakat dinsiz toplumun asla olmadığını belirtmektedir. Sosyolojiye göre, ender de olsa şuurlu dinsiz fertler bulunması mümkündür, fakat dinsiz toplum asla görülmemiştir (Sezen, 2000).

Spor ve Din

Spor ve Din karşılaştırılabilir mi? Pierre de Coubertin 1935 yılında yaptığı bir konuşmada din ile olimpiyat oyunları arasında bir paralellik kurmuştu. “ *Eski olimpiyat oyunlarının ve modern olimpiyatların belirgin özelliği bir din olmasıdır. Antikçağ atleti, bir heykeltıraş gibi kendi bedenini mükemmelleştirirken tanrıları yüceltiyordu. Aynı şekilde modern atlet de vatanını, irkını, bayrağını yüceltir. Dolayısıyla yenilenmiş olimpiyat ilkeleri çerçevesinde yeni ilkeler geliştirmeyi, enternasyonalizme ve demokrasiyle dönüştürülmüş, güçlendirilmiş bir dinsellik olgusunu önemsiyorum.*” (Boniface, 2007).

Eski olimpiyat oyunlarının dinsel kökeni ve buna bağlı anlamı hakkında şüphe yoktur (Yıldıran, 2014). Tarihsel perspektiften bakıldığında geleneksel yapıdaki toplumlarda dinsel törenlerle çevresi örülmemiş fiziki aktivite ya da sportif oyun görülmemektedir. Din, hayatı yönlendiren temel bir unsur olması sebebiyle her türlü aktivite dinsel bir anlam taşımakta, spora benzeyen faaliyetler de meşruiyetlerini dinsel referanslardan sağlamaktadırlar (Muhammed 2001, Canbaz 2004). Hatta öyleki Celtic ile Glasgow Rangers arasındaki ezeli rekabetin kökeni bu bölgenin dinsel tarihinde yatar.

Popüler Kültür

Folk veya kitle kültürü gibi rakip formüleştirmelerden ziyade, kültürün farklı toplumsal grupların ya da bu grupların ayrı üyeleri tarafından oldukça farklılaşmış eklemelişleri ve kullanımları demektir (Rowe, 1996). Popüler Kültür; İnsanların günlük yaşam ve alışkanlıklarını yakından etkileyen ve kendisini takip etmeyenleri dışlayan kitle kültürüdür. Bu kültürün içinde yeme, içme alışkanlıklarından, insanların hayatlarıyla ilgili tercihlerine kadar herşeyi etkisi altına alan bir kültür vardır. Çocuk ve gençlerin gündelik hayatlarında, saç modellerinden, kıyafetlerine, beslenme alışkanlıklarına kadar her şey popüler kültürün etkisi altındadır (Kan, 2011).

Popüler Spor

Sportif yapı, oyun ve organizasyonun klasik eğitim, eğlence, boş zaman ve yarışma özelliğinin dışına taşarak, küreselleşme ile birlikte, iktisadi, ideolojik, dini ve kültürel anlamda bir üretim ve tüketim aracı haline dönüşmesidir. Popüler spor kültürü, içinde yaşanan toplumsal dünyanın ne olduğu ve nasıl olması gerektiğine dair ortak duyuyu yönlendiren geniş temsiller sisteminin bir parçasıdır. Bu kültür içerisinde, ticarileşmiş ve profesyonelleşmiş haliyle spor, sınıf, toplumsal cinsiyet ve etnikliğe dayalı eşitsizlikleri hem yansıtır hem de meşrulaştırır (Solmaz, Aydın 2012).

Popüler Din

Evensel dinin resmi ve kitabi olarak belirlenmiş inanç ve uygulamaların tarihi çeşitli din ve kültürlerle ait inanç ve uygulamalarla etkileşime girerek, toplum katmanlarında, halk arasında kısmen farklılaşmış inanış ve pratiklere dönüştürülmüş ve gündelik hayata dahil edilerek popüler kültürün bir parçası haline dönüşmüş kutsallaştırmalardır (Arslan, 2004).

2. Yöntem

Popüler spor kültürü ve din konulu bu araştırma betimsel bir çalışmadır. Betimleyici yöntemde araştırılan konu veya sosyal olgu tasvir edilir, ayrıntılı bir resmi ortaya çıkarılır. Elde edilen bulgular, yalın anlamda önemli bilgiler içermekle birlikte, sosyal olguları açıklamaya, anlamaya çalışan ‘neden ve niçin’ sorularının karşılıklarını da barındırır. Betimleyici araştırmalar, araştırma odağında bulunan nesne ya da olgunun mevcut durumlarını tespit için gerçekleştirilir (Altunışık ve ark.,2001). Bu bağlamda araştırmanın ana varsayımı toplumdaki popüler spor kültürü ve dinin karşılıklı etkileşim içerisinde olduğudur.

Araştırmacı, verilerini toplamak istediği veri türü ve bunların bağlı oldukları kaynaklara göre ya doğrudan gözlemlerde bulunarak ya da soru sorarak toplar (Karasar,2002). Araştırmada veri toplama aracı olarak nicel yöntem tercih edilmiştir. Bu alanda yapılmış önceki ve benzer çalışmalar gözden geçirilerek geliştirilen sorular ve dini tutum ölçeği bir soru formu olarak düzenlenmiştir. Araştırmada kullanılan ölçek araştırmacı tarafından geliştirilmiştir.

Çalışma alanı Konya ilidir. Konya küreselleşen dünyada farklı sosyal ve kültürel ilgi ve aidiyete ev sahipliği yapan heterojen bir yapıya sahiptir. Spor ve din ilişkisini araştırmak için iyi bir laboratuvar örneği sergileyen Konya, sanayi, ticaret, turizm, eğitim gibi çeşitli sektörlerde son zamanlarda önemli atılımları gerçekleştirmiş kentlerden biridir. Çalışma alanı olarak Konya modern kentin taşınması gereken her türlü imkan ve çeşitliliğe açık bir sosyal yapı arz etmektedir. Gerek sağlıklı yaşam için, gerekse boş zaman, eğlence, oyun veya yarışmalara hazırlık amacına yönelik yapılan spor ve sportif etkinliklerle birlikte Konya’da popüler ilgi ve yönelişlerin gittikçe arttığı gözlemlenmektedir. Merkeze bağlı Selçuklu, Meram ve Karatay ilçe belediyelerinin halka yönelik spor alanları ve tesisleri açma hususunda olağan üstü çabaları ve yine özel sektöre bağlı spor işletmelerinin gün geçtikçe artması, aktüel ve popüler anlamda spora ve sportif etkinliklere katılma konusunda teşvik edici olmaktadır. Merkez ilçe belediyelerine bağlı spor tesisleri, Konya Atatürk Stadyumu Kompleksi, Dedeman ve Rixos Oteli, Hamle Spor Tesisleri’nde çeşitli spor dallarında ‘sağlıklı yaşam için spor’ etkinliklerine yönelik programlar uygulanmaktadır.

Konya’da lisanslı sporcuların dışında, belirlenen spor/egzersiz ortamlarında, (Dedeman: 1032, Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü:258, Rota:2469; Rixos: 740) sağlıklı yaşam için spor/ egzersiz yapmak için kayıt yaptıranların toplamı 4499 dur.

Araştırma konusuna uygun olarak yaklaşık 5000 olarak kabul edilen evrenden* % 95 güvenilirlik düzeyine göre alınması gereken örneklem büyüklüğünün 350 olarak tespit edilmiştir (Sencer, 1989). Küme örnekleme yapılarak tespit edilen sayı ve ankete katılan örneklemin 225’i erkek, 125’i kadındır. Ancak anket formlarının eksik doldurulması ve cevaplar arasındaki tutarsızlıklar vb. nedenlerden dolayı örneklem sayısı 309’a düşmüştür. Değerlendirmeye esas olan veriler, 197 erkek, 112 kadın denekten elde edilmiştir.

Araştırmanın nicel verileri standartlaştırılmış soru formu aracılığıyla toplanmıştır. Soru formunun ilk kısmında katılımcıların yaş, cinsiyet, öğrenim durumu, gelir düzeyi, meslek, kaç yıldır egzersiz yaptığı ve ilgilendiği spor dalı gibi kişisel özellikleriyle ilgili sorular yer almıştır. Soru formunun ikinci kısmında katılımcıların spor ve dini hayatın çeşitli boyutlarıyla ilgili sorular yer almaktadır. Soru Formunun üçüncü kısmında ise;

- Spor/egzersiz yapmaya dinin olumlu etkisi,
- Spor/egzersiz yapmaya dinin olumsuz etkisi,
- Din ve egzersizin/ sporun karşılıklı olumlu/olumsuz etkisi,
- Popülerlik açısından din ve spor ile ilgili dini tutum ölçeği yer almaktadır.

*Konya Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü bünyesinde sağlıklı yaşam için spor/egzersiz yapanların sayısı kayıtlı kişilerle sınırlı olmadığı için, yani üye olmadıkları halde egzersize katılanların sayısı tam olarak tespit edilemediği için, 4499 olan evren büyüklüğü, ortalama bir rakam olan 5000 üzerinden değerlendirmeye alınmıştır.

Ölçek lickert tipi bir ölçektir. Bu ölçekte egzersiz yapma ve dindarlık arasındaki çok boyutlu ilişkiyi betimleyen 23 tutum cümlesi verilmiştir. Ölçeğin tamamı için en düşük puan 5, en yüksek puan 25'tir. Popüler spor ve dindarlık ölçeğinin Cronbach Alfa katsayısı 0.756 olarak bulunmuş, ölçeğin alt boyutlarına ilişkin güvenilirlik düzeyinin 0.55 ile 0.86 arasında değiştiği bulunmuştur.

Verilerin değerlendirilmesinde SPSS 16.0 istatistik paket program kullanılmıştır. Veriler ortalama ve standart sapmalar verilerle özetlenmiştir. Normalite testine göre demografik sorularla, anketten elde edilen puanların karşılaştırılmasında Mann Withney U testi ve ANOVA testi kullanılmıştır. Çoklu karşılaştırmalarda ise Tukey testi kullanılmıştır. Bu çalışmada hata düzeyi 0.05 olarak alınmıştır.

3. Bulgular

Tablo 1. Araştırmaya katılan katılımcılara ilişkin popüler spor ve dindarlık tutumlarının cinsiyetler bakımından karşılaştırılması

Tutumlar	Cinsiyet	N	Ortalama	Std. Sapma	T	P
Spor yapmaya dinin olumlu etkisi	Erkek	197	10,44	5,063	0,029	0,977
	Kadın	112	10,42	4,624		
Spor yapmaya dinin olumsuz etkisi	Erkek	197	22,12	5,978	0,216	0,829
	Kadın	112	21,96	5,947		
Din ve Sporun karşılıklı olumlu olumsuz etkisi	Erkek	197	11,36	3,707	-	0,229
	Kadın	112	11,87	3,245		
Popüler spor ve popüler din ile ilgili tutumlar	Erkek	197	12,70	3,616	-	0,000*
	Kadın	112	14,88	4,111		
Genel olarak popüler spor ve dindarlık	Erkek	197	56,61	11,080	-	0,054
	Kadın	112	59,13	10,924		

*P<0,05

Araştırmaya katılan katılımcılara ilişkin popüler spor ve dindarlık tutumlarının cinsiyetler bakımından karşılaştırılmasında, spor yapmaya dinin olumlu etkisi, spor yapmaya dinin olumsuz etkisi, din ve sporun karşılıklı olumlu, olumsuz etkisi ve genel olarak popüler spor ve dindarlık ile ilgili tutumlara ilişkin puanların karşılaştırılmasında kadın ve erkek katılımcılar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır (P>0,05). Buna karşın, popüler spor ve popüler din ile ilgili tutumların cinsiyetler bakımından karşılaştırılmasında; kadın ve erkek katılımcılar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir (P<0,05). Bu karşılaştırmada, kadın katılımcıların popüler spor ve popüler din ile ilgili tutumlara ilişkin puanları erkek katılımcıların, popüler spor ve popüler din ile ilgili tutumlara ilişkin puanlarından daha yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 2. Araştırmaya katılan katılımcılara ilişkin popüler spor ve dindarlık tutumlarının yaş gurupları bakımından ortalama ve standart sapmaları

Yaş	Tutumlar	N	Ortalama	Std. sapma
18–21 yaş arası	Spor yapmaya dinin olumlu etkisi	60	9,43	3,872
	Spor yapmaya dinin olumsuz etkisi	60	21,68	5,884
	Din ve Sporun karşılıklı olumlu olumsuz etkisi	60	11,28	2,768
	Popüler spor ve popüler din ile ilgili tutumlar	60	13,55	3,976
	Genel olarak popüler spor ve dindarlık	60	55,95	9,938
22–40 yaş arası	Spor yapmaya dinin olumlu etkisi	179	10,94	5,066
	Spor yapmaya dinin olumsuz etkisi	179	22,68	6,065
	Din ve Sporun karşılıklı olumlu olumsuz etkisi	179	11,83	3,755
	Popüler spor ve popüler din ile ilgili tutumlar	179	13,55	4,027
	Genel olarak popüler spor ve dindarlık	179	58,99	11,399
41 ve üstü yaş arası	Spor yapmaya dinin olumlu etkisi	70	9,99	5,143
	Spor yapmaya dinin olumsuz etkisi	70	20,81	5,591
	Din ve Sporun karşılıklı olumlu olumsuz etkisi	70	11,04	3,577
	Popüler spor ve popüler din ile ilgili tutumlar	70	13,29	3,723
	Genel olarak popüler spor ve dindarlık	70	55,13	10,680

Tablo 3. Araştırmaya katılan katılımcılara ilişkin popüler spor ve dindarlık tutumlarının yaş gurupları bakımından karşılaştırılması.

Yaş guruplarının karşılaştırılması		Kareler toplamı	Ortalama kare	F	P
Spor yapmaya dinin olumlu etkisi	Yaşlar arası	119,711	59,855	2,517	0,082
Spor yapmaya dinin olumsuz etkisi	Yaşlar arası	185,056	92,528	2,635	0,073
Din ve Sporun karşılıklı olumlu olumsuz etkisi	Yaşlar arası	35,974	17,987	1,432	0,241
Genel Olarak Popüler spor ve popüler din ile ilgili tutumlar	Yaşlar arası	3,848	1,924	0,123	0,884
Genel olarak Popüler spor ve dindarlık	Yaşlar arası	937,329	468,664	3,895	0,021*

*P<0,05

Araştırmaya katılan katılımcılara ilişkin popüler spor ve dindarlık tutumlarının yaş gurupları bakımından karşılaştırılmasında, spor yapmaya dinin olumlu etkisi, spor yapmaya dinin olumsuz etkisi, din ve sporun karşılıklı olumlu olumsuz etkisi, popüler spor ve popüler din ile ilgili tutumlara ilişkin puanların karşılaştırılmasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($P>0,05$). Buna karşın, genel olarak popüler spor ve dindarlık ile ilgili tutumların yaş gurupları bakımından karşılaştırılmasında Genel olarak Popüler spor ve dindarlık alt boyutunda 21-40 yaş ile 41 ve üstü yaş gurupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir ($P<0,05$).

Tablo 4. Araştırmaya katılan katılımcılara ilişkin genel olarak popüler spor ve dindarlık tutumlarının yaş gurupları bakımından çoklu karşılaştırılması.

(I) yaş	(J) yaş	Ortalamalar farkı (I-J)	Std. Hata	P
18–21 yaş arası	22–40 yaş arası	-3,044	1,636	0,152
	41 ve üstü yaş arası	0,821	1,930	0,905
22–40 yaş arası	18–21 yaş arası	3,044	1,636	0,152
	41 ve üstü yaş arası	3,866	1,546	0,034*

Tablo 5. Araştırmaya katılan katılımcılara ilişkin popüler spor ve dindarlık tutumlarının eğitim seviyeleri bakımından karşılaştırılması.

Tutumlar	Eğitim Seviyesi	N	Ortalama	Std. Sapma	T	P
Spor yapmaya dinin olumlu etkisi	Lise ve dengi	89	10,04	4,850	0,879	0,380
	Üniversite	220	21,42	5,790		
Spor yapmaya dinin olumsuz etkisi	Lise ve dengi	89	11,73	3,447	1,213	0,226
	Üniversite	220	13,84	3,951		
Din ve Sporun karşılıklı olumlu olumsuz etkisi	Lise ve dengi	89	57,03	10,948	0,587	0,557
	Üniversite	220	10,59	4,924		
Popüler spor ve popüler din ile ilgili tutumlar	Lise ve dengi	89	22,32	6,018	0,996	0,320
	Üniversite	220	11,47	3,595		
Genel olarak popüler spor ve dindarlık	Lise ve dengi	89	13,35	3,934	0,498	0,619
	Üniversite	220	57,73	11,141		

P>0,05

Araştırmaya katılan katılımcılara ilişkin popüler spor ve dindarlık tutumlarının eğitim seviyesi bakımından karşılaştırılmasında, spor yapmaya dinin olumlu etkisi, spor yapmaya dinin olumsuz etkisi, din ve sporun karşılıklı olumlu olumsuz etkisi, popüler spor ve popüler din ile ilgili tutumlar, genel olarak popüler spor ve dindarlık ile ilgili tutumlara ilişkin puanların karşılaştırılmasında eğitim seviyeleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (P>0,05).

Tablo 6. Araştırmaya katılan katılımcılara ilişkin popüler spor ve dindarlık tutumlarının gelir düzeyleri bakımından karşılaştırılması.

Gelir düzeylerinin karşılaştırılması	Kareler toplamı	Ortalama kare	F	P	
Spor yapmaya dinin olumlu etkisi	Gelir düzeyi	31,574	10,525	0,436	0,728
Spor yapmaya dinin olumsuz etkisi	Gelir düzeyi	329,821	109,940	3,163	0,025*
Din ve Sporun karşılıklı olumlu olumsuz etkisi	Gelir düzeyi	33,772	11,257	0,893	0,445
Popüler spor ve popüler din ile ilgili tutumlar	Gelir düzeyi	25,954	8,651	0,555	0,645
Genel olarak popüler spor ve dindarlık	Gelir düzeyi	785,494	261,831	2,160	0,093

*P<0,05

Araştırmaya katılan katılımcılara ilişkin popüler spor ve dindarlık tutumlarının gelir düzeyleri bakımından karşılaştırılmasında, spor yapmaya dinin olumlu etkisi, din ve sporun karşılıklı olumlu olumsuz etkisi, popüler spor ve popüler din ile ilgili tutumlar ve genel olarak popüler spor ve dindarlık ilişki puanlarının karşılaştırılmasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (P>0,05). Buna karşın, spor yapmaya dinin olumsuz etkisi ile ilgili tutumların gelir düzeyi bakımından karşılaştırılmasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir (P<0,05).

Tablo 7. Araştırmaya katılan katılımcılara ilişkin popüler spor ve dindarlık tutumlarının gelir düzeyleri bakımından çoklu karşılaştırılması.

(I) Gelir düzeyi	(J) Gelir düzeyi	Ortalamalar farkı (I-J)	Std. Hata	P
1000 TL ve altı	1001–1500 arası	0,234	0,988	0,995
	1501–2500 arası	-2,353	0,892	0,043*
	2501 ve üzeri	-1,067	0,922	0,654
1001–1500 arası	1000 TL ve altı	-0,234	0,988	0,995
	1501–2500 arası	-2,587	0,999	0,049*
	2501 ve üzeri	-1,301	1,026	0,584
1501–2500 arası	1000 TL ve altı	2,353	0,892	0,043*
	1001–1500 arası	2,587	0,999	0,049*
	2501 ve üzeri	1,286	0,934	0,515

*P<0,05

Tablo 7 incelendiğinde, spor yapmaya dinin olumsuz etkisi ile ilgili tutumların gelir düzeyleri bakımından karşılaştırılmasında, gelir düzeyi 1501–2500 TL arası olan katılımcıların spor yapmaya dinin olumsuz etkisi ile ilgili tutum puanları, gelir düzeyi 1000 TL ve altı, 1001 – 1500 TL olan katılımcıların tutum puanlarından istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksek bulunmuştur (P<0,05). Diğer karşılaştırmalarda ise, gelir düzeyleri bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir (P>0,05).

Tablo 8. Araştırmaya katılan katılımcılara ilişkin popüler spor ve dindarlık tutumlarının, spor veya egzersiz yapma düzeyleri bakımından karşılaştırılması.

Spor veya egzersiz yapma düzeylerinin karşılaştırılması		Kareler toplamı	Ortalama kare	F	P
Spor yapmaya dinin olumlu etkisi	Spor veya egzersiz yapma	117,215	29,304	1,224	0,301
Spor yapmaya dinin olumsuz etkisi	Spor veya egzersiz yapma	78,661	19,665	0,551	0,699
Din ve Sporun karşılıklı olumlu olumsuz etkisi	Spor veya egzersiz yapma	83,463	20,866	1,670	0,157
Popüler spor ve popüler din ile ilgili tutumlar	Spor veya egzersiz yapma	102,663	25,666	1,668	0,157
Genel olarak popüler spor ve dindarlık	Spor veya egzersiz yapma	694,946	173,737	1,425	0,226

Tablo 8'e göre araştırmaya katılan katılımcılara ilişkin popüler spor ve dindarlık tutumlarının spor veya egzersiz yapma düzeyleri bakımından karşılaştırılmasında, spor yapmaya dinin olumlu etkisi, spor yapmaya dinin olumsuz etkisi, din ve sporun karşılıklı olumlu olumsuz etkisi, popüler spor ve popüler din ile ilgili tutumlar ve genel olarak popüler spor ve dindarlık ilişkin puanların karşılaştırılmasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır (P>0,05).

Tablo 9. Araştırmaya katılan katılımcılara ilişkin popüler spor ve dindarlık tutumlarının, dini bilgi düzeyleri bakımından karşılaştırılması.

Dini bilgi düzeyleri	Dini bilgi düzeyi	N	Ortalama	Std. Sapma	T	P
Spor yapmaya dinin olumlu etkisi	Yeterli	200	9,60	4,688	-	0,000*
	Yetersiz	109	11,94	4,942	4,113	
Spor yapmaya dinin olumsuz etkisi	Yeterli	200	22,09	5,835	,114	0,909
	Yetersiz	109	22,01	6,203		
Din ve Sporun karşılıklı olumlu olumsuz etkisi	Yeterli	200	11,16	3,346	-	0,009*
	Yetersiz	109	12,26	3,809	2,632	
Popüler spor ve popüler din ile ilgili tutumlar	Yeterli	200	13,10	4,038	-	0,019*
	Yetersiz	109	14,20	3,664	2,356	
Genel olarak popüler spor ve dindarlık	Yeterli	200	55,96	11,347	-	0,001*
	Yetersiz	109	60,41	9,971	3,441	

*P<0,05

Tablo 9'a göre araştırmaya katılan katılımcılara ilişkin popüler spor ve dindarlık tutumlarının dini bilgi düzeyleri bakımından karşılaştırılmasında, spor yapmaya dinin olumsuz etkisi ile ilgili tutumlara ilişkin puanların karşılaştırılmasında dini bilgisi yeterli olan katılımcılar ile dini bilgisi yetersiz olan katılımcılar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($P>0,05$). Buna karşın, spor yapmaya dinin olumlu etkisi, din ve sporun karşılıklı olumlu olumsuz etkisi, popüler spor ve popüler din ile ilgili tutumlar ve genel olarak popüler spor ve dindarlık ile ilgili tutumlara ilişkin puanların karşılaştırılmasında dini bilgisi yeterli olan katılımcılar ile dini bilgisi yetersiz olan katılımcılar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($P<0,05$). Bu karşılaştırmalarda, dini bilgisi yetersiz olan katılımcıların puanları, dini bilgisi yeterli olan katılımcıların puanlarından daha yüksek bulunmuştur.

4. Tartışma

Katılımcılarda cinsiyet: Tablo1 incelendiğinde; araştırmaya katılan katılımcılara ilişkin popüler spor ve dindarlık tutumlarının cinsiyetler bakımından karşılaştırılmasında, spor yapmaya dinin olumlu etkisi, spor yapmaya dinin olumsuz etkisi, din ve sporun karşılıklı olumlu olumsuz etkisi ve genel olarak popüler spor ve dindarlık ile ilgili tutumlara ilişkin puanların karşılaştırılmasında kadın ve erkek katılımcılar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($P>0,05$). Buna karşın, popüler spor ve popüler din ile ilgili tutumların cinsiyetler bakımından karşılaştırılmasında kadın ve erkek katılımcılar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir ($P<0,05$). Bu karşılaştırmada, kadın katılımcıların popüler spor ve popüler din ile ilgili tutumlara ilişkin puanları erkek katılımcıların, popüler spor ve popüler din ile ilgili tutumlara ilişkin puanlarından anlamlı derecede yüksek bulunmuştur. Canbaz'ın 2004 yılında yapmış olduğu Değişen Toplumda Spor ve Din adlı çalışmasını incelediğimiz zaman, din-spor ilişkisi cinsiyet ekseninde incelendiğinde spor grubunda yer alan erkek ve kadınlar dinlerinin spora karşı olmadığını düşündükleri görülmüştür. Bununla birlikte kadınlar erkeklere nazaran dinin kıyafete ve kadın-erkek birlikteliğine getirdiği sınırlandırmaları daha fazla reddetme eğilimindedir. Bu durum onların modern/seküler hayatı daha fazla benimsediklerini göstermektedir (Canbaz, 2004). Aynı şekilde bu çalışmada ulaşılan kadınların popüler yaşantıya uyma ve ilgi göstermeye daha yatkın oldukları tespitini doğrular mahiyettedir. Çünkü popüler kültür modern yaşam tarzının bir sonucudur.

Katılımcılarda yaş: Tablo 2-3-4 incelendiğinde; araştırmaya katılan katılımcılara ilişkin popüler spor ve dindarlık tutumlarının yaş gurupları bakımından karşılaştırılmasında, spor yapmaya dinin olumlu etkisi, spor yapmaya dinin olumsuz etkisi, din ve sporun karşılıklı olumlu olumsuz etkisi, popüler spor ve popüler din ile ilgili tutumlara ilişkin puanların karşılaştırılmasında istatistiksel

olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($P>0,05$). Buna karşın, genel olarak popüler spor ve dindarlık ile ilgili tutumların yaş gurupları bakımından karşılaştırılmasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir ($P<0,05$). Genel olarak popüler spor ve dindarlık ile ilgili tutumların yaş gurupları bakımından karşılaştırılmasında yaşları 22–40 yaş arası olan katılımcıların popüler spor ve dindarlık ile ilgili tutum puanları yaşları 41 ve üstü olan katılımcıların tutum puanlarından istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksek bulunmuştur ($P<0,05$).

Katılımcılarda eğitim seviyeleri: Tablo 5 incelendiğinde; araştırmaya katılan katılımcılara ilişkin popüler spor ve dindarlık tutumlarının eğitim seviyesi bakımından karşılaştırılmasında, spor yapmaya dinin olumlu etkisi, spor yapmaya dinin olumsuz etkisi, din ve sporun karşılıklı olumlu olumsuz etkisi, popüler spor ve popüler din ile ilgili tutumlar, genel olarak popüler spor ve dindarlık ile ilgili tutumlara ilişkin puanların karşılaştırılmasında eğitim seviyeleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($P>0,05$). Bu durum eğitim seviyesi hangi düzeyde olursa olsun insanların popüler kültüre ilgi gösterdiği yönünde değerlendirilebilir.

Katılımcılarda gelir düzeyleri: Tablo 6-7 incelendiğinde; Araştırmaya katılan katılımcılara ilişkin popüler spor ve dindarlık tutumlarının gelir düzeyleri bakımından karşılaştırılmasında, spor yapmaya dinin olumlu etkisi, din ve sporun karşılıklı olumlu olumsuz etkisi, popüler spor ve popüler din ile ilgili tutumlar ve genel olarak popüler spor ve dindarlık ilişkin puanların karşılaştırılmasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($P>0,05$). Buna karşın, spor yapmaya dinin olumsuz etkisi ile ilgili tutumların gelir düzeyi bakımından karşılaştırılmasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir ($P<0,05$). Tablo 7 incelendiğinde, spor yapmaya dinin olumsuz etkisi ile ilgili tutumların gelir düzeyleri bakımından karşılaştırılmasında, gelir düzeyi 1501–2500 TL arası olan katılımcıların spor yapmaya dinin olumsuz etkisi ile ilgili tutum puanları, gelir düzeyi 1000 TL ve altı, 1001 – 1500 TL olan katılımcıların tutum puanlarından istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksek bulunmuştur ($P<0,05$). Diğer karşılaştırmalarda ise, gelir düzeyleri bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir ($P>0,05$). Yapılan araştırmalar genel olarak değerlendirildiğinde, gelir düzeyi ile dinî tutum arasında bir ilişki olduğu görülmektedir.

Araştırma bulgularına göre gelir seviyesi yükseldikçe dindarlık seviyesi azalmaktadır. Buna karşın Kimter, 'Dini inanç, ibadet ve dua'nın umutsuzlukla ilişkisi' üzerine yaptığı araştırma bulgularına göre; dindarlık ile sosyo-ekonomik durum arasında anlamlı bir farklılığın olmadığını belirtmiştir (Kimter,2006). Ancak Kimter'in çalışma grubu üniversite öğrencilerine yöneliktir. Bu nedenle üniversite öğrencilerinin sabit bir gelir elde etmediği göz önüne alınacak olursa bu durum örneklem grubu açısından bizim çalışmamızla farklılık göstermektedir. Buna ilave olarak genel olarak eğitim seviyesinin düşüklüğü, dindarlığın daha basit ama daha içten ve samimi bir atmosferde sürüp gitmesiyle ilişkilendirilebilir. Buna karşılık eğitim seviyesinin yüksekliğine paralel olarak dindarlık, daha düşük etkinlik düzeyinde, fakat daha akli ve tutarlı temellere oturmuş bir karakter kazanabilmektedir (Kavas, 2013).

Katılımcılarda spor / egzersiz yapma: Tablo 8 incelendiğinde; araştırmaya katılan katılımcılara ilişkin popüler spor ve dindarlık tutumlarının spor veya egzersiz yapma düzeyleri bakımından karşılaştırılmasında, spor yapmaya dinin olumlu etkisi, spor yapmaya dinin olumsuz etkisi, din ve sporun karşılıklı olumlu olumsuz etkisi, popüler spor ve popüler din ile ilgili tutumlar ve genel olarak popüler spor ve dindarlık ilişkin puanların karşılaştırılmasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($P>0,05$).

Bu durum katılımcıların spor / egzersiz yapma yılları ile ölçülen tutumlar arasında bir ilişki kurulmadığını vermektedir. Katılımcıların spor/ egzersiz yapma süresi ile popüler spor ve dindarlık tutumlarının olumlu ya da olumsuz olarak etkinin oluşmadığı söylenebilir.

Katılımcılarda dini bilgi düzeyi: Tablo 9 incelendiğinde; araştırmaya katılan katılımcılara ilişkin popüler spor ve dindarlık tutumlarının dini bilgi düzeyleri bakımından karşılaştırılmasında, spor yapmaya dinin olumsuz etkisi ile ilgili tutumlara ilişkin puanların karşılaştırılmasında dini bilgisi yeterli olan katılımcılar ile dini bilgisi yetersiz olan katılımcılar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($P>0,05$). Buna karşın, spor yapmaya dinin olumlu etkisi, din ve sporun

karşılıklı olumlu olumsuz etkisi, popüler spor ve popüler din ile ilgili tutumlar ve genel olarak popüler spor ve dindarlık ile ilgili tutumlara ilişkin puanların karşılaştırılmasında dini bilgisi yeterli olan katılımcılar ile dini bilgisi yetersiz olan katılımcılar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($P<0,05$). Bu karşılaştırmada, dini bilgisi yetersiz olan katılımcıların puanları, dini bilgisi yeterli olan katılımcıların puanlarından anlamlı derecede yüksek bulunmuştur.

Spor yapmaya dinin olumsuz etkisinin olmadığını her iki grupta kabul etmektedir. Bunun yanı sıra dini bilgisi yetersiz gurup diğer tutumlarda, anlamlı sonuç vermiştir. Bu durum dini bilgisi yetersiz olan katılımcıların daha çok fikir yürüttükleri, yetersiz ilgi sahiplerinin din ve spor bağlamında daha çok fikir sahibi olduklarını ve bunu yansıttıklarını söyleyebiliriz. Yine Canbaz 2004 yılında yaptığı değişen toplumda spor ve din adlı çalışmasında, araştırma gurubunun din –spor ilişkisi ile ilgili görüşleri incelendiğinde her iki grupta yer alanların temelde dinin spora karşı olmadığı ve teşvik ettiği düşüncesini paylaştıkları görülmektedir (Canbaz, 2004).

5. Sonuç

Spor/egzersiz yapanların dini boyuttaki tutumlarını araştıran çalışmada; spor / egzersiz yapmaya dinin pozitif yönde etkin olduğu genel bir bulgu olarak tespit edilmiştir. Teorik çerçeve ve bulgular küresel dünyada, pek çok alanın birbirine yaklaştığı gibi, din ve spor/ egzersiz alanının da yaşadığımız zaman diliminde bu iki yaşam tarzının bir birine yaklaştığı söylenebilir.

On dokuzuncu yüzyıldan başlayarak, yirminci yüzyılın ikinci yarısına kadar, gerek bilimsel yaklaşımlarca, gerekse yaşam tarzı olarak birbirini dışta bırakan ve iki zıt dünyayı ele aldığı varsayılan din ve spor alanı, küresel dünyada geleneksel sınırları zorlarcasına, metafizik ve fizik dünyayı birbirine yaklaştırmış görünmektedir. Bu noktada varlıklarını apaçık bir biçimde ortaya koyan teoloji ve ahlakın gereklerini bir tarafa bırakarak ‘akıldan firar etmiş’ aydınlanma dönemi sonrasının epistemolojik olarak çöktüğünü söyleyebiliriz (Winter,2016). Bunun altında yeryüzü genelinde yaşanmakta olan paradigmatik değişim yatmaktadır. İnsanın ilgi ve ihtiyaçlarını yeni sosyal bilimsel yaklaşımlarca yeni ve farklı bir bakış açısıyla ele almayı gerekli kılan yeni dönem, genel olarak küreselleşme veya post modern dünya görüşü olarak adlandırılmaktadır.

Modernliğin rasyonel ve bilimsel olarak kurguladığı insan ve toplum anlayışı, geleneksel dünyada ve tarihin alacakaranlığından beri iç içeliğini koruyan bu iki alanı, metodolojik olarak ayırmıştır. Bu yüzden son iki yüz yıllık insan tecrübesini, yani insan ve toplum hayatını ele alan bilimsel bakış açısı ve metodolojik yaklaşımlar, insanı adeta fizik dünya ile sınırlı bir varlık olarak tasarlamış ve öngörmüştür. Gözle görülen elle tutulan yani somut delillerin dışında birşeylerin varlığını kabul etmek, spekatüf düşünce, bir hipotez ya da dinsel dogma olmaktan öteye gidememiştir (Evola, 2016). Fizik dünya ile sınırlanmış, doğal güç ve enerjisini metafizik ilgilerden soyutlayan insanlık, hayatında ortaya çıkan anlam boşlukları sebebiyle, başlangıçta popüler kültür adı altında halk katmanlarında varolan geleneksel ilgi ve kültür unsurlarını yeniden insanlığın gündemine taşımıştır. Doğasında var olan metafizik ilgiler aracılığı ile hayatını daha anlamlı ve katlanılabilir kılmaya çalışan modern insan, hayatını bir nevi rasyonel kuruluğa mahkum eden ilke ve değer yargılarını sorgulamaya başlamıştır. Bu bağlamda değişen hayat kurgusu içinde, hayatını biçimlendiren araçlara karşılık insan, anlamlı bir amaçlılık katma çabası içine girmiştir. Bu anlamda sağlıklı yaşam için spor kültürünü var eden araçlara karşı geleneksel anlam şeması olan dini yardıma çağırmıştır. Böylelikle hem sportif faaliyetler kitleselleşmiş, hem dini inanç ve pratikler aracılığı ile hayatına anlam zenginliği ve derinliği katmıştır.

Kaynaklar

- Akay, A. (2009). Beden sosyolojisinin soykütüğü. *Toplumbilim Beden Sosyolojisi Özel Sayısı*, sayı:24,5-8.
- Altunışık, R., Coşgun, R., Yıldırım, E., & Bayraktaroglu, S. (2001). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*. Sakarya: Sakarya Yayınları.
- Arslan, M. (2004). *Türk Popüler Dindarlığı*. İstanbul: Dem Yayınları.
- Bayraktar, M. (2016). *Üç Dinin Tarihi-Yahudilik, Hristiyanlık, İslam*. İstanbul: Say Yayınları.
- Boniface, P. (2007). *Futbol ve Küreselleşme*. İstanbul: Ntv Yayınları.

- Canbaz, S. (2004). Değişen toplumda spor ve din. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul: Marmara Üniversitesi.
- Comte, A. (2001). Pozitif Felsefe Kursları. A.Erkan(çev.). İstanbul: Sosyal Yayınlar.
- Demez, G. (2009). Sınıfsal ve bireysel kimlik oluşumunda beden sorunu: habitus. *Toplumbilim Beden Sosyolojisi Özel Sayısı*, sayı:24,17-26.
- Evola, J.(2016). Modern Dünyaya Başkaldırı. F.L. Topaçoğlu (çev.).İstanbul: İnsan Yayınları.
- Gazi, M.(2001). Spor ve Kültürün Kutsal Kaynakları. E.Barcadurmuş(çev.). İstanbul: İnsan Yayınları.
- Han, V.(1989). Bilim ve Uygarlık Açısından İslam. İstanbul: İşaret Yayınları.
- Kan, Ç.(2011). Sosyal bilgiler dersi ve popüler kültür. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, cilt 1:37-43.
- Kara, Z. (2011). Beden sosyolojisinden ölüm sosyolojisine: interdisipliner bir yaklaşım. Kadir Canatan (Ed.), *Beden Sosyolojisi*. s.23-43. İstanbul:Açılım Kitap.
- Karasar, N.(2002). Bilimsel Araştırma Yöntemi. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kavas, E. (2013). Demografik değişkenlere göre dini tutum. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*, sayı: 38, 8.
- Kimter, N.(2006). Dini inanç, ibadet ve dua'nın umutsuzlukla ilişkisi üzerine bir araştırma. Hayati Hökelekli (Ed.). *Gençlik, Din ve Değerler Psikolojisi*. s.239. İstanbul: Dem Yayınları.
- Nebi, M.(1991). Kur'an-I Kerim Mucizesi. Ankara:TDV Yayınları.
- Okumuş,E. (2011). Bedene müdahalenin sosyolojisi: sekülerleşme ve bedene müdahale.Kadir Canatan (Ed.), *Beden Sosyolojisi*. s.58. İstanbul: Açılım Kitap.
- Platon. (1998). Yasalar I. C.Şentuna, S. Babür (çev.). İstanbul: Kabalcı Yayınevi.
- Rowe, D.(1996). Popüler Kültürler Rock ve Sporda Haz Politikası. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Sencer, M. (1989). Toplum Bilimlerinde Yöntem. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.
- Sezen, Y. (2000). İslamın Sosyolojik Yorumu. İstanbul: Birleşik Yayınları.
- Solmaz, B.,Aydın, B.O.(2012). Popüler kültür ve spor merkezlerine yönelik araştırma. *GİFDER*, cilt1:74.
- Winter, T.J. (2016). Post-Modern Dünyada Kibleyi Bulmak. Ö.Baldık (çev.).İstanbul: Timaş Yayınları.
- Yıldıran, İ.(2014). Antikiteden moderniteye olimpiyat oyunları: idealler ve gerçekler. *Hece Batı Medeniyeti Özel Sayısı*, 18 (210-212):555-570.

Extended English Abstract

According to the data of sport history, sport activities, olympics, developed in a religious meaning and world form have differentiated according to various types of organizational forms of social life as religion and sport field over time. While the connection of religion and sport have been continuing in the adventure of sport history and in various periods, this connection has almost been considered as a contradiction in modern times. No matter what you call it as profanation, or institutionalization, through the separation of religion and sport, either as activities and organizations or as a play, entertainment, and recreation, it is started to be evaluated outside of the worship places and religious belief.

From the beginnings of the 19th century to the 21st century, the assumed contradiction and the margin between sport and religion has, as both a method and research object, continued. However, in a new era that is called post-modern, the sociological, cultural, scientific and religious understandings, which distill the institutions and the values in the past, have started to change. This is so that the sportive activities, about which some of the commenters view as a field of social practice itself, shape the human behavior with such behavioral norms that have the good or bad sides in them, and the values and rules which are shared in a gradually increasing way, as if they constitute a religion, make the people get used to a new world. The perception of body, which changes with the style of nourishment, view of the body, or the way of life, is the dominant characteristic of the new term. The clash of the religion, which has various rules and values to shape the body, and sport simply have been rebuilding a humanistic and social network of relations and values. Among the rebuilt fields, there are the understandings of sport and religion. The popularized idea of lifelong sport and the religious beliefs has become supporting each other.

Our research focuses on the relationship between sport and religion, which is re-blended within the world of human action and activity. The main concern of the research is the level of religiosity of

people who participate in the activities of 'lifelong sport' in the context of popular sport culture and religiosity, and the dimensions of the relationship between these two variables. In other words, the research is aimed to describe the relationship between the increase in the level of religiosity of those involved in sporting activities and the increase in the participation of religious people in sporting activities. Thus, this research is a descriptive study.

In order to establish the theoretical framework of the research and to find useful information and documents for explaining the subject, the literature review about the subject was reviewed. It is determined that there is only one study in the literature which is related to our research in Turkey, while there are many researches on this subject in Western languages. This research is a master thesis titled as "Religion and Sport in a Changing Society" authored by Sedat Canbaz (Marmara University, Institute of Social Sciences, Sciences of Sociology of Religion, Istanbul 2004). As a result, sport history and the works that deal with the relationship between sport and religion in the present day are examined and the research program is determined.

In the study, which is an applied research, survey method was preferred as data collection tool. By reviewing previous and similar studies in this field, questions and religious attitude scale were developed. Quantitative data of the study was collected via standardized questionnaire. In the first part of the questionnaire, participants were asked about their personal characteristics such as age, sexuality, educational status, level of income, profession, how many years they have been exercising and the sport they are interested in. In the second part of the questionnaire, participants were asked about various aspects of their sport and their religious life. In the third part of the questionnaire;

- Positive impact of religion on sport/exercising,
- Negative impact of religion on sport/exercising,
- Reciprocal positive/negative impact of religion and exercising/sport,
- Religious attitude scale related to religion and sport in terms of popularity is included.

In order to determine the content validity of the scale, expert opinion was obtained from expert lecturers. Scale is a type of likert scale. At this scale, there are 23 attitude sentences that describe the multidimensional relationship between exercise and religiousness. The lowest score for the whole scale is 5, the highest score is 25. The Cronbach Alpha coefficient of popular sport and religiosity scale was found as 0.756, and the reliability level of the sub-dimensions of the scale was found to vary between 0.55 and 0.86.

In the questionnaire placed in scale form, participants were avoided from judicial, hurtful and value judgement expressions, and the clarity and the level measurement of scale questions were tested with preliminary application. Just participants' personal opinions, attitudes and behaviors related to sport and religion were tried to be understood. Therefore, the relationship established between the researcher and participant and based on trust, the way of questioning, given explanatory information about scientific study are quite significant factors that affect the research results in a positive way. However, because the research subject is related with sport and religion, some participants expressed their astonishment, some expressed their reactions, and some expressed their appreciation. Attempts have been made to make the survey at the most appropriate time and place so that participants can express themselves freely and clearly express their views. With the prepared questionnaire form, it was tried to determine the attitudes of people doing sports for 'sport for healthy life' in Konya regarding sports and religion.

SPSS 16.0 statistical package was used for the evaluation of the data. The data are summarized by giving mean and standard deviations. Mann Withney U test and ANOVA test were used to compare the demographic questions and the scores obtained from the scale according to the normality test. Tukey test was used in multiple comparisons. The error performance in this study was considered as 0.05.

As a result, the relationship between the exercise for healthy life which is wide spreading day by day in society and ever-mounting tendency of religiosity was described and the research findings were tried to be interpreted statistically. In the light of research findings, it is found that there is a positive relationship and significant differences between popular sport/exercise culture and religiousness indicators.